

NOVINE

GLASILO OBČINE GORNJI PETROVCI

ŠT. 40 • 23. DECEMBER 2019

SREČNO 2020!

KAKO ZELEN JE VIDRIN CENTER

Na božični večer so bila zadnja vrata Vidrinega centra, ki iz kuhinje vodijo naravnost v gozd, ves čas nekoliko priprta... ravno toliko, da bi skozi lahko smuknila mačka. Za vsak primer, sem si rekla, če bi se vrnil Walden.

No, Walden sicer ni bil mačka, temveč prava vidra, mladič, ki se je nekega majskega večera znašel na cesti sredi Gornjih Petrovec. Imel je neznansko srečo, da so vsa avtomobilska kolesa zdrvela mimo, preden jo je ucvrl za dekletom, ki se je vračala domov, v Markovce. Sreča ga je spremljala še naprej, kajti dekle ga je odneslo domov, na kmetijo, kjer so prijazno poskrbeli zanj, poklicali lovca, le - ta pa mene in trikrat lahko ugibate, kaj se je zgodilo potem... V dveh urah sem bila v Markovcih - in mala vidrica je dobila nov dom v Vidrinem centru v Križevcih. Njeno življenje je postavilo na glavo mojega in delovanje celotne organizacije. Delo je teklo naprej, toda Walden je tekel zraven, povečini tudi spredaj. Navadili smo se drug na drugega, mladič je rasel in kmalu si Vidrinega centra brez živahnega Waldija nismo več mogli predstavljati. Netreski v glinenih posodah so postali igrače, dirke s terierjem okrog hiše vsakdanja rekreacija, najbolj pa se je razveselil vrtno cevi - z vodo, seveda. Škropljenja, kopanja v lavorju in kasneje v bazenu, ki smo ga postavili nalašč zanj, ni bilo konca ne kraja. Saj je bil navsezadnje vidra in vidre vendar ljubijo vodo, tudi pozimi...

Mali Waldi je bil takoj navdušen nad vodo - v lavorju, seveda, kjer se je počutil varnega.

Walden, ko smo ga prevzeli v Markovcih.

Čprav se je, zdaj že velik, rad potepal tudi več dni, sta ga lakota in želja po druženju vedno prignali nazaj. In na božični večer je kar nenadoma stal tam med vrati, možiček na zadnjih tacah (prav zlahka sem si ga predstavljala z božično kapico na glavi) in se stegoval na kuhinjski pult za svojo posodico s hrano. Nisem slutila, da se vidiva zadnjič. Po novem letu sem ga še dolgo čakala, a se ni več vrnil... Vzela ga je usoda. Toda v Vidrinem centru in naših življenjih je pustil neizbrisen pečat. Življenje teče dalje, a Waldija ne bomo nikoli pozabili.

Septembra letos je minilo desetletje od odprtja Vidrinega turistično-informacijskega centra AQUALUTRA v Križevcih na Goričkem. Center je bil eden najvidnejših rezultatov projekta LIFE AQUALUTRA (2004-2009), projekta s podporo Evropske komisije, Ministrstva za okolje in prostor ter Javne

agencije za železniški promet, ki nam je omogočil raziskovanje vidrine populacije na Goričkem in izobraževanje različnih skupin javnosti o ravnanju s celinskimi vodnimi ekosistemi - vidrinim življenjskim prostorom.

Kaj se je spremenilo od odprtja centra? Sodelavke in sodelavci Inštituta LUTRA, nevladne organizacije, ki upravlja z Vidrinim centrom, si ves čas prizadevamo, da center živi, da ima reden delovni čas, ko sprejema obiskovalce (a jih sprejme tudi zunaj tega časa), da je okolica urejena (a spet ne preveč) in da se vedno nekaj dogaja (pogosto tudi več stvari hkrati).

V bližini Vidrinega centra je potok z obrežnim drevjem še povsem naraven, zato priložnosti za vidro ne manjka.

Vse svoje moči usmerjamo v pridobivanje novih naravovarstvenih projektov. In domala v vsakem projektu najde svoj prostor tudi Vidrin center. Zato ga nenehno vsebinsko nadgrajujemo in dejavnosti dopolnjujemo z novimi. Razmišljamo globalno in delujemo lokalno.

Zadnji projekt v smeri nadgradnje Vidrinega centra in izobraževanja za vzdržen način življenja je bil Vsi odenki zelene (VSEZELENO), ki ga je podprlo Ministrstvo za okolje in prostor (2018-2019). V razmerah, ko podnebne spremembe postajajo vse bolj očitne, vse manj prijazne in vse bolj vplivajo na naše življenje, želimo doseči boljše poznavanje okoljske problematike v najširši družbi, da bi se vsak od nas zavedel, da tako res ne gre več naprej. Nujno je, da spremenimo naš odnos do okolja, narave in naravnih virov tukaj in zdaj. Z nekaj prime-

ri dobre prakse smo pokazali, kako lahko prispeva vsak od nas. Če bomo upoštevali nasvete, predvsem pa, če bo tudi država s predpisi in spodbudami državljanom ubrala pravo pot, je še mogoče obrniti razvoj v pravo smer. Kaj smo torej naredili?

Tuji in domači izletniki, ki se potepajo po Krajinskem parku Goričko, gostje Moravskih Toplic in naključni obiskovalci bodo zdaj lažje našli Vidrin center, skrit v zelenju na robu gozda. Postavili smo namreč nove, velike in jasne usmerjevalne table na regionalni in na lokalnih cestah. Gotovo ste jih opazili. Tisti, ki jim je center predaleč, lahko obiščejo spletno stran Inštituta LUTRA in si v aplikacijah, opremljenih z najnovejšimi spoznanji, izračunajo svoj vodni in ogljični odtis (<https://lutra.si/odtis/>). Ko bodo spoznali, da je za skodelico kave potrebnih 140 litrov (virtualne) vode, se bodo morda raje odločili za čaj, saj prihranimo kar 110 litrov vode! Morda pa se bodo odločili tudi za obisk Vidrinega centra, še posebej, če bodo na poti obiskali paviljon EXPANO – Vrata v Pomurje; tam smo v sodelovanju z Zavodom za kulturo, turizem in šport Murska Sobota namreč uredili vidrin kotiček z video predstavitvijo življenja vider in vabilom v Vidrin center.

Namige in predloge za varčno in pametno ravnanje tako z vodo kot energijo lahko obiskovalci Vidrinega centra spoznajo na informacijskih tablah, ki so dostopne na prostem tudi takrat, ko center ni odprt. Prav tako si lahko podrobno ogledajo razkošen, do-

Hotel za žuželke ima tudi okno v svet, predvsem pa številna domovanja za čebele samotarke, ose, čmrilje in druge žuželke.

miseln »hotel za žuželke« (in, seveda, njegove goste) ter dobijo navdih za postavitev česa podobnega na domačem vrtu.

Žuželke, ki za razvoj potrebujejo vodo, pa so našle primerno bivališče v vrtnem bazenu, ki smo ga lansko poletje postavili in uredili za Waldna. Še ga čaka, a medtem so bazen naselile druge rastline in živali. Vse poletje in še pozno v jesen smo opazovali samico kačjega pastirja, ki je vztrajno krožila nad bazenčkom in odganjala vsiljivce; varovala je namreč prostor, kamor je odložila jajčeca. V bazenu ni rib, zato so ga hitro našle tudi ogrožene dvoživke – žabe, pupki, urhi – in tam odložile mrest. Prihodnje poletje pričakujemo ubrane, glasne poletne koncerte...

Če želimo do leta 2050 doseči obvezo o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za 80–95 %, v primerjavi z letom 1990, moramo vsi in vsak posebej prevzeti odgovornost za zmanjševanje ogljičnega odtisa svojega vsakdana. Največ si obetamo od državljanov sveta, ki še sedijo v klopih osnovnih in srednjih šol. Zato prav tem v naših projektih namenjamo največ pozornosti. V izobraževalne dejavnosti projekta VSEZELENO smo vključili 12 osnovnih šol

in 4 srednje šole; zanje smo pripravili učne liste in kar 48 delavnic, ki jih je skupaj obiskalo skoraj tisoč otrok. Če bi država oz. šolsko ministrstvo pokazalo več razumevanja za takšne neformalne oblike izobraževanja in ne bi bilo potrebna finančna udeležba staršev, bi jih bilo še veliko več... Iz navdušenega sodelovanja mladega rodu na delavnicah in vodenih ogledih narave pa vendarle lahko upamo na prihodnost, ko bodo naravne vrednote dobile tudi pravo ekonomsko vrednost in varstvo narave ne bo le nepotreben »strošek«. Zato ostaja izobraževanje za trajnostni razvoj in ozaveščanje različnih ciljnih skupin javnosti, posebej mladine, ključnega pomena – tudi v naših prihodnjih projektih.

Obiščite nas v centru in si od blizu oglejte nove pridobitve ali pa obiščite kar našo prenovljeno spletno stran <https://lutra.si/>, izračunajte svoj vodni in ogljični odtis in ugotovite, kako lahko prispevate k uresničitvi naših sanj: »O, da bi naše vode spet postale kraljestvo povodnega moža!

Marjana Hönigsfeld Adamič

Inštitut LUTRA

Fotografije: Arhiv Inštituta LUTRA

Ali skočim dlje od vidre? Na peščeni stezi z oznakami dolžine skokov posameznih vrst živali se lahko preizkusite.

VIDRA SE PREDSTAVI

V vrtcu skušam strmeti za tem, da v vzgojni proces vključujem na novo pridobljeno znanje, novitete, ki jim sledim na spletu ter jih povezujem s svojimi zmožnostmi in z lokalnim okoljem. Vedno več je govora o aktivnem učenju v vrtcu. O aktivnem učenju oz. poučevanju govorimo takrat, ko vzgojitelj namenoma uporablja takšne pristope (metode, tehnike), ki zagotavljajo čim večjo stopnjo otrokovega sodelovanja v procesu pridobivanja informacij, izkušenj, še zlasti v nastajanju novega znanja, novih predstav in pojmov. V vrtcu sem sledila ideji projekta, ki spodbuja premike v izobraževanju.

Izhajala sem iz ciljev in vsebin, ki jih je možno prepoznati v lokalnem okolju.

- Spodbujanje otrok in staršev, da bi preko praktičnih aktivnosti razvili razumevanje za pravilno odločanje, ko bo tema o varstvu narave - ogrožene živalske vrste;

- spodbujanje medpredmetne povezanosti in uporaba različnih pristopov: neposredna izkušnja v naravi (terensko delo), skupinsko delo, sodelovalno učenje;
- celosten pristop, kompleksno dojetje vzrokov in posledic in
- sodelovanje z lokalno skupnostjo in širšim okoljem za krepitev odgovornosti do okolja.

Osredotočila sem se na 4 izhodiščne točke, ki so mi služile kot opornice:

- OPAZOVANJE DOMAČEGA TERENA,
- INOVATIVNO UČENJE KWL TABELA; SODELOVANJE S SKUPNOSTJO,
- TERENSKO UČENJE, IGRALNICA V NARAVI,
- POVEZAVE Z DRUGIMI PODROČJI.

SODELOVANJE S SKUPNOSTJO

Povezala sem se z lokalno skupnostjo. Iz centra AQUALUTRA se nam je pridružila projektna sodelavka Saša, ki nam je predstavila vidro in bobra. V vidrino življenje nas je popeljala skozi zgodbo o lačni vidri, ki so ji otroci z zanimanjem prisluhali. Saša je s seboj prinesla različne rekvizite, ki so otrokom približali vidro. Ogledali smo si skelet njene glave, spoznali smo, kaj rada je, kje domuje, pobožali smo njen kožušček. V delavnico so bile vključene tudi gibalno – socialne igrice. Pobarvali smo vidro in bobra, za zaključek pa smo sestavili še nekaj sestavljenk z motivi različnih živali. Druženje je bilo izredno zanimivo in poučno v družbi vidre.

Praktičen primer izkustvenega izobraževanja je v našo skupino prinesel pozitivno vzdušje. Otroci so si z lahkoto zapomnili na novo pridobljene informacije. Sodelovanje s skupnostjo se je pozitivno obrestovalo in upam, da bo takšen način dela postal naša stalnica.

Vanja Kajzer Novak,
Vrtec Jurček pri OŠ Gornji Petrovci